

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 2-dik szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy □ centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érkező évi hirdetményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyiltéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon-szám: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon-szám: 9.

271 — 105.

A képviselőház tegnap délután 3 órákor kétszázhetveneg szavazattal szűzöt ellenében elhatározta a házassági jogról szóló törvényjavaslatot a főrendiházhoz minden változtatás nélkül visszaküldeni.

A szavazásnak ezen eredménye a javaslat híveit elkomorította; az ellenzékét éljenzésekre ragadta. A votumok soha sem voltak ilyen súlyosok, mint most. Mindkét fél teljes gőzzel dolgozott; mert mindenik érezte, hogy a javaslat sorsa a szavazati számarányokon dől el.

Ha javul a helyzet a javaslatra nézve: akkor a főrendek oppozíciója fog gyöngülni. Ha romlik az arány: akkor ebben bátorítást fognak a főrendek találni arra, hogy másodízben is vissza utasítsák a javaslatot. Éppen ezért a távolmaradók is ellenőrizve lettek mindkét oldalon. A dolog természetében és a pártok fegyverkezési redszereben fekszik, hogy a kormánypárt ezen a téren mindig több erőt tud kifejteni, mint az ellenzék.

Mindenkit meglepettették az eredmény. A kormánypárt hallgatott az ellenzék tombolt.

A kormánypárt tiz szavazattal, az ellenzék egy szavazattal adott kevesebbet, mint az első alkalommal. Akkor volt a kormánynak 281, az ellenzéknek 106 szavazata. Most kapott a kormány 271, az ellenzék 105 szavazatot. Akkor volt a többség 175; most a többség 166.

Növeli e hatást azon körülmény, hogy az ősz Dániel Pál kivételével, kit súlyos betegség tartott vissza a szavazástól — azok közül, kik a javaslat mellett állást foglalnak, egyetlen ember sem maradt el.

Tehát a kormány ereje teljesen ki van merítve. Míg a javaslat határozott ellenzői közül, részint betegség, részint leküzdhetetlen magánügy miatt elmaradtak a szavazástól: Bethlen Gábor gróf, Heley János, Péchy Tamás, Csáky Kálmán gróf, Vécsey Endre, Pázmány Dénes, Molnár József és Majthényi István. Ezekkel együtt a javaslat oppozíciója száz-tizenhárom.

Vegyük ehhez, hogy az ellenzék részéről ezuttal 76 szavazatot adott be a javaslat mellett, melyre tehát egyéb kérdésekben a kormány nem számíthat; vegyük ehhez, hogy a tá-

vollevők közül gróf Andrássy Sándor, Balogh János, Barcsay Domokos, Holló Lajos, Jesszenszky Ferenc, Jesszenszky László báró, Lindner György, Mérey Lajos, Polónyi Géza, Reviczky Károly, Simonfay János, Sturman György, Szinay Gyula, Ugron Ákos, Uray Imre, Vályi Árpád, Zichy Herman gróf — tehát tizenheten szintén nem tartoznak a kormánypárthoz: akkor a pártok helyzete számtanilag úgy áll a képviselőházban, hogy ellenzéki képviselő összesen van 206, kormánypárti van 205, együtt 411 a horvátok kivételével.

A kormánynak tehát nincs többsége. A javaslat részére „összetányrozott” többséggel kormányozni nem lehet. Érzik ezt immár a politikai élet minden körében. Az ember uton utófélen desperatus mamelukkal találkozik. Bizonytalan léptekkel járnak, kelnek, fülelnek, leskődnek. Látják, hogy a kormánnyal együtt végre valahára a szabadelvű párt is bukik, mert ez a párt úgy numerusánál, mint kimerültségénél fogva teljesen képtelen új kormány alakításra. Gazdátlanul bolyongnak hát a szegény mamelukok és támogatónak, hogy merről árad jobb konyhaillat feléjük?

Általános kezd lenni a meggyőződés, hogy egy új kormányalakításnál Apponyi grófot a kombinációból nem lehet kihagyni. A pártokivüliek feltétlenül vele mennek harminczketten. A nemzeti pártnak is van hatvan-nyolcz tagja. Ez együtt száz. Töle függ, hogy a szabadelvű pártból még kiválasszon száz negyven-ötven tagot. A többi valószínűleg mustra alá esik és szárnyra bocsátatik, hogy úgy éljen meg, a hogy tud az új kormány támogatása nélkül.

Ez a kimustrálandó 50—60 egyén úgy is viseli magát, mint a ki vesztét érzi. Lármáz, üvölt, kiabál, rágalmaz és feni fogát papra, mágnásra, kamarillára. Mondhatom, igen rosszul áll szájukban a szélsőhálnak egynehány erőteljesebb jelszava.

Az erdélyi kormánypárti kerületek nem félhetik képviselőiket a gazdátlan-ság csapásától; mert ezek, igen kevés kivétellel az új kormány által, inventárium szerint fognak átvétetni.

B. M.

Politikai hír.

Uj főrendek. Wekerle, a M—t kombinációja szerint, 12—15 új főrendet szeretne kinevezetni; hármát élethossziglan, a többi bárósítás útján örökösön. Az utóbbiak közt lennének Solymossy László képviselő, kinek három fia van, a kik szintén fizetik a 3000 frt cenzust és így a család négy szavazatot képviselne. Har-kányi Frigyes két fiával jutna a főrendi-házba. Dániel Ernő is a bárójelöltek közt van. Nagy Sándor vas megyei földbirtokos is emlegetik a báróságra kizemelték soraiban. Nagy, állítólag, még gazdagabb, mint Solymossy, a kinek vagyonát pedig 8—10 millióra becsülik. Érdekes, hogy Solymossy régebben néhány ezer forinttal kezdte a gazdálkodását és maga erejéből szerezte óriási vagyonát.

A T. Ház.

Budapest, május 21.

A Ház mai ülésén elfogadta a miniszterelnök azon határozati javaslatát, mely szerint a 21 szótöbbséggel leszavazott kötelező polgári házasság-javaslat változtatlanul visszaküldendő a méltóságos főrendeknek. Elfogadta 166 szótöbbséggel.

Már az ülés elején nagy számban jelentek meg úgy a képviselők, mint a karzat közönsége; senki sem tudta ugyanis, hogy hány órákor fog megejteni a másodszori szavazás.

Apponyi Albert gróf tartotta meg záróbeszédét, melyben főleg az igazságügy-miniszternek reá vonatkozó érveit igyekeztek megdönteni és annak a bebizonyítására törekedtek, hogy a szükségbeli polgári házasság megfelel a viszonyok követelményének, továbbá azt fejtette, hogy a kormánynak nincs jogában erőszakos intézkedésekkel befolyásolni a törvényhozás egyik faktóráit. A nemzeti párt vezére ma jóval nagyobb hatással beszélt, mint első felszólalása alkalmával, pártja többször zajosan megéljenezte.

A miniszterelnök ragadta meg az alkalmat, hogy Apponyinak válaszoljon és nem sok újat mondva, inkább csak Szilágyi Dezso tegnapelőtti argumentációját ismételte. Nagy erővel ment ezután neki Wekerle miniszterelnök Szapáry Gyula grófnak.

Majd Ugron Gábornak válaszolt — de körülbelül azt mondta, hogy semmit sem mondott. Nem is hagyta szó nélkül Ugron Gábor és zajos tetszés közepette jelentette ki, hogy maholnap már nem tudja, vajjon az ígért földjével vagy Magyarország miniszterelnökével áll-e szemben?

Szapáry Gyula gróf szólalt még fel röviden és újból Csáky Albin grófot tette a bajokért felelőssé.

A kultuszminiszter azt a férfias kijelentést tette, hogy nem igen szeret saját személyével foglalkozni, Szapáry gróf gyanúsításait ezért egyszerűen visszatámasztja.

Szapáry Gyula gróf rövid válasza, Polónyi Géza és Pongrácz Károly gróf személyes kérdésben való nyilatkozatai után még egyszer beszélt az igazságügyminiszter. Apponyi gróffal foglalkozott és azt bizonyította, hogy a nemzeti párt álláspontja ellenkezik az egyház és a többi ellenzéki állásponttal is, majd czáfolta Apponyinak még czáfolatlan érveit, elfogadásra ajánlta a javaslatot.

A szavazás már a miniszter beszéde alatt általános közóhaj volt. Türelmetlenkedett mindegyik oldal. Végre az elnök elrendeli a névszerinti szavazást és kihuzza az F betűt, mint a melylyel a szavazás kezdődik. Fucses! zudul fel egyszerre a baloldal, fucses! kiált a közép.

A mai szavazásnál többen voltak távol, mint egy hóval ezelőtt; az álláspontok azonban nem igen változtak; az egyedüli Olay Lajos lépett fel a javaslat ellenzőinek sorából a javaslat pártolói közé. Meg is éljeneztek érte.

A szavazás eredménye az lett, hogy 412 igazolt képviselő közül elnök nem szavazván; a miniszterelnök határozati javaslatát megszavazza 271 képviselő, elene szavaz 105 képviselő, távol volt 35 képviselő, s így 166 szótöbbséggel ment keresztül másodszor a kötelező polgári házasság.

Polónyi Géza határozati javaslatát szótöbbséggel elvetik, ezzel az elnök az ülést fél 3-kor berekeszti.

Királyi biztos Erdélyben.

Egyik budapesti napilap kételkedve fogadta ama hírek valódiságát, melyeket a „M—g” a fennebbi című cikkében közölt.

A „M—g” nemcsak fenntartja a híreit, hanem a következő érdekes részletekkel egészíti ki. Az erdélyi kormánypárti képviselőket — az ellenzék kizárásával — gróf Bethlen Ödön hívta össze. Nem ő rajta mult különben, hanem másokon, hogy az ellenzékiek meghíva nem lettek.

Az ülést a képviselőház I. oszt. termében tartották meg. Elnökölt: Bethlen Ödön gróf. Jelen voltak: Esterházy Kálmán, Vass Béla, Horváth Károly Lajos, Bethlen Balázs, Thoroczky Miklós grófok, Nopcsa Elek báró, Tódor József, Pogány Károly,

az Isten olyan potentást, ki a koronát kiűzheti az ő (Mária Thérézia) fejéből!”

E vakmerő beszédnek az lett a következménye, hogy Polgári Mihály ref. lelkész börtönbe zárták. A vizsgálat ellene megindították, de ő a börtönből megszökött.

Ezen esemény a trón magasságig hatott. S mivel a kedvelt papnak a város tisztviselői vittek fogságában élelmi-szereket, azt hitték, hogy azok is működtek közre a megszöktetésben: a város tisztviselőit rabságra vetették. Zsombok János főbíró feleségével együtt, Busi Gáspár, Horda János tanácsbelieket, Mészáros András, Győrfi Mihály jegyzőket, Borbély Ádám és Bordács István közlakókat Egerbe rabságra vetették s kegyetlen módon vallatták, kintázták, de bünrészségük nem volt megállapítható. A királynő nevében olyan parancs érkezett a megyéhez, hogy a hóhér által megkínzott tiriak szabadon eresztendők s mindenki által ártatlanoknak s becsületeseknek tekintendők, mint annak előtte.

Ez a méltatlan eljárás a tisztviselőkkel szemben, az elégtelenséget még inkább szította. Hozzá járult még, hogy a tiriak templomát a katolikusok el akarták foglalni.

Törő Pál református kurátor, — ki értelmes, vagyonos, gazdag ember volt, többeket oldala mellé véve, fegyverrel mentette meg felekezete számára az Úr templomát.

A milyen dicséretes tette volt ez, ép

Kabos Ferencz, Mohay Károly, Pap Sámuel dr., Barcsay Kálmán, Barcsay Domokos, Simó Lajos és még többen.

Előleges megállapodás folytán nem hívták meg Neuman Ármint, Jelinek Artúr és Boncza Miklós a kormánypártiak közül.

Vass Béla gr. azt inyitványozta, hogy állandó informáló közeg állíttassék a kormány mellé; Horváth Tholdy gróf kormánybiztos kinevezését tartotta szükségesnek. És így tovább.

Ezen körülmények elég nyilvánvalóvá teszik értesülésünk megbízhatóságát.

Az értekezletnek annyi eredménye már is mutatkozik, hogy a erdélyrészi csendőrségnek 150 fővel való szaporítását az ott lévő katonaság tervszerű diszlokációját már is elhatározta a kormány s ez iránt meg is tette az intézkedéseket.

Ezen kívül Földváry ezredes, ki az erdélyrészi csendőrség parancsnokságával csak a mult nyáron lett megbízva, helyről a viszonyok hézagossága ismerete miatt, elmozdították és helyébe kolozsvári parancsnoknak Papp őrnagyot Marosvásárhelyről rendelték ki.

Az oláh kérdésnél még nyomasz-több országos mizeriánk az:

Egyházi kérdés.*)

Ezen kérdésnek több százados drámaszerű folyamát mi erdélyiek élénk figyelemmel és részvétellel kísértük, de minket annak közvetlen sértésétől megkíméltek három század óta érvényes és az approbátás és comppilátába beiktatott azon törvényeink, — melyek a négy bevett vallásnak teljes egyenlőségét biztosították és a vegyes házasságból született gyermekeknek a szülők nemi különbsége szerint az apa vagy anya vallására keresztelését és neveltetését rendelték. S ez eredményezte azt, hogy a különböző vallásfelekezetek közti türelmességet már a kegyeletes családi körben elsajátították. Míg a nagy magyarhonban catholica religió dominánsnak ismertetett és a protestáns hitfelekezeteknek szabad vallás gyakorlatát csak az 1791-iki törvények biztosították. De azután is a protestáns vallások sérelmére a kathókus klérus a vegyes házasságok létesülése előtt az összeesketen-dőktől reversálisokat követelt arról, hogy a születendő mindkét nemű gyerekeiket a katolikus vallásra kereszteltesse s abban neveltesse.

Az 1847—8 évi 20-ik t. cz. minden a *) Kiadtuk, habár nem tudunk egyet érteni vele. Szerk.

AZ ELLENZÉK TÁRCZÁJA.

1894. Május 22.

A hódmezővásárhelyi Törő-Pethő-féle összeesküvés.

A nagy forradalmaknak, éppen mint a tragédiáknak, megvan néha elő, vagy utó játéka, — csakhogy azzal a különbséggel, — hogy míg a tragédiát elő vagy utójátékával együtt egy ember szerzi, addig a nagy forradalmak elő és utóeseményeinek más-más szerzői vannak, s legtöbbször az utóbbi, csak paródiája a nagy napoknak.

A Törő-Pethő-féle összeesküvést a Rákóczi szabadságharc paródiájának lehet tekinteni.

A Rákóczi szabadságharc eseményeit a szathmári békekötéssel együtt ismerjük. Ezekről hát nem akarok szólni, hanem csak a Törő-Pethő féle összeesküvésről, mely H.-M.-Vásárhelyt és környékén zajlott le neveltséges kezdettel és szomorú véggel.

Az olvasó közönséget érdekelni fogja ez az esemény, melyet kompiliációk útján dióhéjba szorítva közölök, különösen most, mikor H.-M.-Vásárhelyen szociális lázangás ütötte fel fejét, mely Magyarországon jogosulatlan és neveltséges.

Magyarországon a becsületes, szorgalmas munkás még megkapja mindennapi

kenyerét és kenyérszűke miatt lázongásra oka nincs.

A H.-M.-Vásárhelyen 1753. jun. 3-án kitört Törő-Pethő féle lázadásra az urbéri és a vallási sérelmek szolgáltatnak okot. A nép a hódoltság idejében a jobbágyi terhektől elszakott s magyar földes urainak vagy semmi, vagy igen csekély taksát fizetett; Vásárhely a gr. Károlyi család földes urasága alá jutván, a rákényszerített urbéri viszonyokkal nem tudott megbarátkozni s a régi szerzett jogokhoz akart visszatérni, melyekkel a föld szabadabb és nagyobb mérvű használata függött össze.

Ehez járult a vallási sérelem!

A reformátusok a katolikus papságtól üldözve voltak. Templomaikat több helyt elvették. H.-M.-Vásárhelyt is csak úgy tudták megtartani, hogy az ott levő egynehány katolikus részére 1723-tól 1750-ig két templomot építettek a maguk költségén, de mivel a református templom szebb és díszesebb volt — egy harmadik templom építésére is erejükön felül áldoztak csakhogy békében hagyassanak. Nyugalmauk még sem volt, mert rákényszerítették, hogy némely katolikus ünnepeket megünnepeljenek, böjtöljenek stb.

Történt ugyanis 1752 május 2-án, hogy a vásárhelyi uriszek Pasztos István nevű reformátust egy katolikus rabtársával együtt halálra ítélték.

A kivégeztetés alkalmával, máj. 30-án egy tót származású Jancsik Miklós Ferenczes barát ott hagyta katolikus hívét és a református fogoly mellé a szekérre ült,

azzal a szándékkal, hogy a katolikus hitre térítse.

Ez visszahatást szült, annál inkább, mert Miklós atya a reformátusok akadémi-kus derék papját legunyolta s neveltségessé akarta tenni. A nép elkeseredett; a fogoly pedig dühre lobbantva felkiáltott: „Szállj le . . . atta teremtette, nem kellesz én nekem; az én papom üljön én mellém, az imádkozzon én velem!” Aztán a néphez fordult Posztos és szölt: „Édes lelkeim! ne hagyjatok halálom óráján! Szakasszatok ketté az ilyen attát. E hol, nem imádkozhatom miatta!” Miklós atya még se akart leszállni a szekérből, hiába kérték — esküdtek, bírák, jegyző — míg a nép a szekér köré nem nyomult felemelt kezekkel s nem kiáltotta: „Szállj le barát! . . . Üsd, üsd!” Ekkor rászánta magát a leszállásra, a rab pedig dühbe ugymegrugta atyasságát, hogy az hamarabb leért a földre, mint akarta.

A haragra lobbant nép lesújtotta volna a tót papot, ha a református lecsufolt lelkész keresztényi védelmébe nem veszi.

Ez a neveltséges esemény is nagyban hozzá járult, hogy a vallásban minden lép-ten nyomon kigunyolt, megsértett nép a kétségbeesésig elkeseredjék.

Ehez járult, hogy Mező-Túron Polgár Mihály ref. lelkész 1752 június 11-én egy szabadelvű beszédet tartott a vallási sérelmekről. A katolikusok visszaéléseit felsorolva szemre hányást tett a királynénak, hogy nem védelmezi őket és szent haragjában így végezte beszédét: „Támaszthat

oly erélytelen és meggondolatlan a többi eljárása.

Törő a templom visszafoglalásnál nem állapodott meg, hanem mivel a kormány-nal való elégedetlenség országsszerte általános volt — felhasználta az alkalmat és a forrongó vásárhelyi parasztok közül többekkel, de különösen Pethő Ferenczcel összeköttetésbe lépett, hogy Rákóczi és Bercsenyi példájaként „kurucz világot teremtsenek.”

Vásárhely hajdan a Bercsenyi Miklós földesur volt, kihez e város lakossága méltó kegyelettel ragaszkodék. Még többen éltek akkor közül is, kik a Rákóczi féle nagy forradalom napjait látták. A nép lelkében a kurucz világ friss emlékezetben élt. A Rákóczi és Bercsenyi név szent és gyújtó hatású még most is, — hát még akkor? Mindketten rég sirjaikban porladoztak ugyan, de nevökkel az egyszerű föld népet könnyű volt felgyújtani. Meg is kísértették: Törő és Pethő az elégtelenségekkel összeköttetésben léptek s hol egy csárda pin-czejébe, hol Pető istállójában tartottak titkos gyűléseket, melyeken megesküdtek, hogy „hitőkért, igaz vallásukért és anyaszentegyházunkért egy csep vérükig fognak harcolni.”

Ugy látszik, hogy Pethőék érintkezésben állottak a Lengyel és a Törökországban s a porosz király zászlói alatt elő bujdósó magyarokkal is.

(Vége követ.)

honban létező vallások teljes jogegyenlőségét mondotta ki. De a bekövetkezett, most fátyollal leplezett korszakban, mikor fokozott törekvéssel követték Kolonics ér-sok azon két százados tanácsát: „Hungariam apportus facere catholicam, germanicam et pauperem” a revelációkat ismét követelték, sőt a nagyszabású államköltségek fenntartott árva és szegény gyermekek nevelésében bármely vallású szülőtől származott fiú és nő-növendéket a katolikus hitben nevelték s nevelik most is.

Ily eljárások miatti vizsályok megszüntetésére br. Eötvös kultuszminiszter szükségesnek látta és 1868-ban be is adta a vegyes házasságból születendő gyermekek vallását szabályozó törvényjavaslatát.

A beadott törvényjavaslat alapján az 1868. 53-ik t.-cz. megszavaztatott és szentesített, de azután is sok hasznú érzelmeiket keltették fel a folytonos elkeresztelések s annak szabályozására adta ki jelenlegi kultuszminiszterünk az 1892. februári intézkedést, mely a katolikus klérus zajos ellentüntéseit idézte fel. A békés polgárok nyugalmát zavaró ily eljárások gyökeres orvoslására folyamodott kormányunk a már minden kulturállamban életben levő polgári házasság eszméjéhez s felségese királyunk előleges jóváhagyásával törvényjavaslatot adott be a képviselőházba a kötelező polgári házasságról. S miután az több hó lefolyása alatt társadalmilag és hírlapilag pro et contra megvitatott, a képviselőházban napirendre tűzött.

Ez időközben tartatott meg a január 10-iki katolikus nagygyűlés, hol 9 millió katolikus nevében határozatilag kimondta, hogy azon javaslat érvényre emelését minden minden hatalmunkban álló eszközökkel akadályozzák s ha mégis törvényerőre emelkednék, annak megváltoztatásáért küzdeni meg nem szűnnek soha.

Ezt követte a szabadelvű s több függetlenpártiak által rendezett ellentüntetés közel százezer népséggel.

Ezen két monstre-gyűlés sajnálatos izgatottságban tartotta a békés polgárok nyugalmát egész hazánkban. S fokozta azt a különböző vidékeken eszközölt tiltakozás és petíciók halmazs, s mert a tüntetők között több egyének felismertettek, kik mindkét gyűlésen megjelentek s azok az a felett kérdőzködőknek azt felelték: multkor felhozott papunk, most meg a bíró a nélkül, hogy költséggem s mert otthon nem volt dolgom s napszámot fizettek, eljöttem mindkét szék.

Ha ez igaz, hasonló eljárások jámbor népünk demoralizációjának eszközlői lehetnének.

Azután a képviselőház a törvényjavaslatot eddig példátlan nagy többséggel fogadta el, sőt a hosszúra nyúlt tárgyaláson mondott igen jeles beszédek között egy pár katolikus pap kivételével egyetlen hang sem emelkedett a polgári házasság eszméje ellen s csakis a kötelező, kiegészítő, vagy fakultatív polgári házasság közti választás felett folyt a tárgyalásos vitatkozás.

Elfogadta azt a tárgyalás előkészítésére a főrendiházból kiküldött bizottság többsége is.

(Vége köv.)

A botrányok fészkeiből.

Nagylak, máj. 18.

A város fel van izgatva.

A legvakmerőbb izgatásokkal inzultálják a magyarság nemzeti érzületét.

A ki perspektivákkal nézi az állapotokat, azt hiszi, hogy a párteredek harcra van a nemzetiségi tusák mögött. Pedig nem úgy van.

A való az, hogy Nagylak irányadói a vármegye, hogy a választásokon győzzön, folyton dédelgette s a czirogatás teremtette meg az oláh kérdést. Azok a bizonyos irányadók ugyanis felcsaptak oláh agitátoroknak.

Eleinte csak szép csendben ment a dolog. A mint azonban az országban nőtt növekedett a oláh kérdés, olyan arányban erősödött Nagylakon is folyton s végre annyira tért foglalt, hogy az oláh pópák s a dászkalok egész nyíltan tüntettek a magyar állam ellen s nem volt Nagylakon olyan összejövetel, a hol a nemzetiségi kérdést az élire ne állították volna.

A nagylaki pópák a képviselőválasztások előtt rendszeren a nagyszabású passzívítást hangoztatták s ha megindult a mozgalom, tele zsebbel álltak a nép elé s dicsőítették azt a kormányt melyet eddig mindig szidtak. De ha nem volt tele a zseb, a minthogy legutóbb is láttuk, akkor Rus és Markovitsék csak szószátyárkodtak s a szavazók ott hagyták őket.

Egy év alatt sok minden történt. A nagylaki kaszinó, a melynek a Tribuna a legolvasottabb lapja volt, nemzetiségi ügyből kifolyólag feloszlott.

A Kossuth halála alkalmával tartott gyűlésen Rus és Petrovits pipászó mellett méltatták Kossuth érdemeit. Ezek talán oly cselekmények, melyek a hazafiságot nem erős oldalról bizonyítják.

De még milyen igazságos a városi közigazgatási felosztás! Ezt is talán az oláhság megerősítésére gondolták ki s elég sajnos, a vármegye által a törvény ellenére helyben hagyatott. Van Nagylakon hétezer tót és négyezer oláh s még is úgy van felosztva a választókerület, hogy a hétezer tót annyi képviselőt választ, a mennyit a négyezer oláh!

A törvény ilyen nem enged meg! S miért hagyta meg a vármegye? Azért, mert a pópák azzal álltak elő, hogy ha ezt nem hagyják jóvá, hogy a kormánypart bukni fog! És a vármegye ezt a törvénytelenséget jóváhagyta és a pópák intézték tovább a város ügyeit.

A kormánypart azonban pénz nélkül mégis megbukott.

Spilka szolgabíró a dolgok ilyenét folytatásáért hamar észrevette s miután azt tapasztalta, hogy ezzel épen a hazafias tótokat nyomják el, szemükre vetette a román agitátoroknak, a kik féltyén a hatalmat, igyekeztek a szolgabíró már régen provokálni s az utóbbi eset csak természetes folyománya volt a kihívásnak.

Jellemző, hogy a képviselői közgyűlést, a melyen a szolgabíró ellen akartak frontot csinálni, a meghívón egyetlen egy tót képviselő sem írta alá, dr. Laurovits János orvos, a községi iskolászek elnökén kívül, a ki Rusnak sógora.

Érdekes azt is tudni, hogy egy küldöttség Szeberényi Andort felkérte, hogy csatlakozzék a főispánhoz menő küldöttséghez, mit ő azonban kereken megtagadott.

Az agitátorok most erősen mozognak, éjjeli zenét adtak a főszolgabírónak, éltetvént őt s abezugolták a szolgabíró.

Bartholomeidesz János megyei főszámvévó, a ki valamikor főszolgabíró volt, Nagylakon s Rusnak sógora, a vidéken volt az ünnepek alatt, az agitátorok működését tanulmányozni. Hogy miként fog beszámolni az eredményről a főispánnak, elképzelhető.

Az már bizonyos hogy Nagylak lesz a fészke a dákomanizmusnak. Hiszen innét került ki Petrovits is, a hírhedt tornyai tanító.

Érdekes azt is megtudni, hogy a telen Petrovics ügyvéd házában Taucsán agitátor Rus működésével nem volt eléggé megelégedve. Ezt elég éreztetően a tudára is adta, felpofozván és a fején egy boros üveget törvén szét.

Azóta persze régen összecsokolódtak, mivel a barbár magyarok ellen közös erővel kell küzdeni.

Az izgatások gyümölcse bőven terem. Tegnap is véres összejövetel volt az oláhok és a magyarok között. A csendőrök kilencz oláh zavargót tartóztattak le.

Az oláh agitátorok fonyegőznek, hogy ha kedvükben nem jár a vármegye, ám lassák és bányák a következményeket.

A nagylaki magyarság most memorandumot akar benyújtani a belügyminiszterhez és a képviselőházhoz, hogy vessen gátat a már türehtelen hivatalos kenyéren élő oláh izgatók garázdálkodásainak.

Memorandum-per.

(Tizennegyedik nap.)

Kolozsvár máj. 22.

Tegnap délután még a memorandum lefoglalásának körülményeiről olvastatott fel az elnök néhány iratot.

Ma reggel elnök a végtárgyalás további folyamán jelenti, hogy a törvényszék Corojanu és társainak kérését elutasította.

Corojan Gyula vádlott, úgy a határozat, mint indoklása ellen semmisségi panaszt jelentett be.

Következnek a memorandum felolvasása.

Corojan vádlott, mielőtt ezt megtörténne, kérem a panasz feljelentés és az ügyesség azon kérésének felolvasását, — melyben a vád kiterjesztését a végrehajtó bizottságra is kéri.

A törvényszék a védelem érdekében mindkét irat felolvasását elrendelte.

Elnök: ezután elrendeli Brote Jenő távollévő vádlott vallomásának felolvasását.

Corojan vádlott: tiltakozik Brote vallomásának felolvasása ellen.

Elnök: csakis távol lévő tanuk vallomásai nem olvashatók fel, Brote ur pedig vádlott, elrendelem a felolvasást.

Dr. Balázs Elemér jegyző, felolvassa a vallomási jegyzőkönyvet, melyekből világosan kitűnik, hogy a vádlottak éppen olyan bünyösök mint Brote.

Az első jegyzőkönyvben a nagyszabású vizsgálóbírósg előtt Brote azt vallja, hogy a nyomda csak 1892 évi július 1 óta az övé, tehát csak azután került tulajdonába, miután a memorandum megjelent. A memorandum szövegezését, kinyomtatását és terjesztését a 25-ös végrehajtó bizottság határozta el, ő csak mint annak egyik tagja vállalja el a felelősségét.

A nyomda személyzet a végrehajtó bizottság egyenes intézkedése következtében nyoma ki a memorandumot és terjesztette, de csak mint eszköz. Különbösen erre nézve a végrehajtó bizottság elnöke, alelnökei, titkárai és jegyzői által aláírt nyilatkozatot csatol be. A második jegyzőkönyv tanúsága szerint a 25-ös végrehajtó bizottság tagjai maguk személyesen terjesztették a memorandumot.

Ezt a jegyzőkönyvet Brote mivel nem anyanyelvén oláhlul vették fel, nem írta alá.

A 3-ik jegyzőkönyvben Brote határozatlan ismétli, hogy a bizottság intézkedett a terjesztés iránt — még pedig írásban.

A 4-ik jegyzőkönyv első kérdése ez: Honnan tudja hogy írásban? Brote: Onnan, hogy jelen voltam az ez iránt intézkedő ülésen. Továbbá ismétli, hogy akkor nem volt nyomdatulajdonos.

Azt is állítja Román Miklós tévedésben van, hogy ő utasította. Ez nem áll, mert nem is volt akkor nyomdatulajdonos. Terjesztés dolgában hivatkozott tanuk összes biz. tagokra.

Az 5-ik jegyzőkönyvben azt vallja Brote, hogy márc. 25-én neje meghalt s ő elutazott N.-Szebenbe. Ezenkívül igazolja, hogy Román Miklós nem mond igazat.

Mielőtt Lehman dr. tolmács Brote vallomásait fordítaná, Lukács László vádlott kér valamit oláhl, de az elnök megtagadta s a kérés nem telmésoltatta.

A vallomás tolmácsolása közben elnök 25 perc szünetet ad.

A Brote vallomásának tolmácsolása után Corojan vádlott állott fel, — hogy észrevételeit megtegye, mivel azonban nem beszélt szorosan a tárgyhöz, elnök megvonta a szót tőle.

A hallgatóság derűtsége mellett Corojan ennek dacára is tovább beszélt az elnök erélytelensége folytán. Corojan beszéde végén semmisségi panaszt jelentett be a távollévő vádlott vallomásának felolvasása miatt.

Lukács László akart még hozzászólni a kérdéshez ezt azonban az elnöknek még is sikerült megakadályozni.

Végre fél 1 órakor kezdték meg a memorandum magyar szövegének felolvasását.

Lapunk zártakor dr. Balázs Elemér jegyző és Kozmicza tolmács felváltva olvassák a memorandumot.

Oláhok zavargása a vidéken.

Kolozsvár, május 22.

Azt mondják a kormány részéről, hogy nincs zavargás, nincs rendetlenkedés az erdélyi részeken lakó oláhok körében.

Torma és Jekelfalussy megnyugtató jelentéseket tettek e tárgyan a miniszternek. Ennek alapján háborítatlanul lehetne élvezni a béke és nyugalom gyümölcseit, ha a lappangó tűz itt is ott is koronkint ki nem törne s hazánkat vagyonunkat, életünket pusztulással nem fenyegetné.

Hol a posta, hol a táviró, hol a távbeszélő azonban meg-meg szólal. Ujabb zavargásról, rendtelenségről fenyegető magatartásról szól.

Mindezek azt bizonyítják, hogy az oláhok fel vannak bujtogatva ellenünk. A vett értesülések szerint helyenkint a legfenyegetőbb álláspontokat foglalják el.

Nehogy azt gondolja valaki, hogy ez a szerencsétlen tömeg jogaiért küzd. A mi a jogokat illeti, ő maga legjobban tudja, hogy e tekintetben nincs oka a panaszra. A négy és fél évtized előtt még jobbágy nép a magyarral egyenlő jogokat élvez. E szolgáló nép ma époly ur az országban, mint a magyar ki, őt urrá tette.

De ez az egykori szolganép ma még éretlen a részére biztosított jogokra. Ennek az éretlenségnek tudható be az, hogy nem tudja miért küzd, nem tudja mit cselekszik, hanem vak esz-

közül szegődik az izgatók szolgálatára. Ezek az izgatók azonban tudják, hogy mit, miért cselekednek. Ezek gazdasáért dolgoznak, egy titkos hatalom szolgálatában.

Müködésük sötét világába hálantást engedett a multkor Lukács Tribunában megjelent egyik cikkében.

Utalt arra, hogy a magyar Kossuth orgliakat rendeztek akkor, mikor a nagy hontalan holttestet s ravatala előtt az egész nemzet szívvvel, egy lélekkel róttá le a vesztés felett érzett fájdalom s az elhunyt nagysága és történelmünkben önkimagasló működése iránti tisztelő kegyelet szomorú adóját.

Világosan látszik ebből, hogy a szerencsétlen oláh nép, melyet a lelkiismeretlen izgatók bujtogatnak, büntető eszközül akar szolgálni egy titkos, de nem ismeretlen hatalom kezében a Kossuth kultusz és sok más egyéért, a mik Magyarország fejlődése, önállóságában megerősödését előmozdítják.

Ezért tehát nyugodtan lehetnek kormány emberei. Baj nincsen, vér nem fog folyni. Hogy azután lesz az a jövő kérdése.

Hogy azonban ezt ideje kezdeni megelőzzük, mi ez ország részéről, bizonyos pontjáról vett értesülések alapján alább összefoglaljuk a fenyegető állapotokat s lapunk vidéki barátainak kérjük, szíveskedjenek az oláhok körében felmerülő izgatásokról, zavargásokról, rendetlenkedésekről 5-10 sorban tárgyalatosan irt értesítést küldeni lapunkhoz, hogy a kormány hivatalos közvegyével szemben mi is rá mutathassunk a titkos üzemekre s a fenyegető veszélynek elejét véve megakadályozzuk az ország belbékijének megzavarását.

Alább közöljük az oláhok zavargásait.

*

Hegyaljáról írják máj. 20. kelettel:

Az oláhok ezen a vidéken minden nap gyűléseket papjakkal a templomokban rendszeresen izgatnak.

Annyira neki bátorodtak az oláhok, hogy ma már nem is engedik a lakosokat magyarul beszélni.

Tegnap és ma 1000-nél több felhagytak oláh ment Benedek községén keresztül Gyulafehérvárra és Balázsfalvára gyűlésekre.

A magyar nők menekülnek erről vidékről. Magukkal viszik a gyermekeiket is. Egy részük Tordára, egy részük Nagynyedre vonul.

Az aggodalom nagy. Reinhold p. tanácsos, kinek birtoka van itt, Kolozsvárról itt járt e napokban.

Ő többet tud mondani.

Ő biztatott, hogy ne féljünk, de tudja az isten, hogy mi lesz. Az oláhok folytonosan gyűléseznek. Hol Balázsfalvára, hol Gyulafehérvárra vándorolnak.

Nagyon izgatottak az emberek. Itt nyugalom nincsen.

A mezői munkák az oláh izgatás miatt fennakadást szenvednek. Mind az oláhok, a Memorandum ítélete után nagy zavar.

Mentsen meg az Isten minden magyar oláh faluban való lakástól.

*

Galacson Szántó nevű birtokost fenyegették. Beszterczére volt kénytelen menekülni, honnan csendőri fedeztetéssel tért vissza értéktárgyai után.

*

Ajtonban a magyarok által rendezett táncmulatságot szétzavarták az oláhok.

*

Mező-Örményesen az ottani birtokos Velits Zoltánnak fenyegető iratot szegtek ki az ajtalará.

Az irat a többek közt így szól:

Vedd tudomásul Zoltán, nehogy hajdani gyen az oláhokkal. Mikor az óra 1-et üt, állj készen, mert össze akarunk törni. Ha ti nyálas magyarok, eszettek volna, nem tűznék össze az oláhokkal. Azt tanácsoljuk, hogy szökjétek Szántóba, mert az a ti hazátok, stb.

Az oláhok bátor gyerekek, nem oly félszék, mint a nyálas magyarok. A nyálas magyarok között van első sorban Münsterman szolgabíró, kinek nincs se ruhája, se szokmánya, s aki szintén nem fog lövetlen maradni. stb. A végén Gáll Gyula m. kályáni nagybirtokost fenyegeti meg Juon Duan nevű romaival s a halálos ítéletet letette is kimondják stb.

*

Szamosfalván az oláh pap a templomban izgatja a hiveket s tart nekik a memorandum perrel előadásokat.

*

Apahidán rendszeresen gyűlésezték.

Ervénytelen.

C. SWERDNÁTÓL.

Az „Ellenzék” számára fordította:

AMIKA.

XLII.

(Folytatás.)

(109)

Az ezredes egy szót sem szólt. Elfordult, reszkető kézzel felvette a kalapját és a nélkül, hogy visszapiantott volna, egyenesen és méltósággal tartva magát, kiment a szobából és kiment a házból.

Doktor Macgregor rögtön felállott a karosszékből, melybe leült volt, a Brián vállára egy olyan hatalmas ütést mért, mi egy gyenge legényt levert volna a lábáról, ezzel adva kifejezést megelégedésének és könnyebbülést érzelmeinek, aztán kiment a szobából, csendesen betéve maga után az ajtót.

Azután, hogy Latimer ezredes és doktor Macgregor kimentek az Apáca-Prior szalonjából két teljes óra mult el, s a nap szürke ködben ment le, midőn Lockhart Brián csendesen kijött a szobából. Nem látott senkit és aztán az ebédől felől olyan hangot hallva, mint midőn a tráncsirozó kést fenik, keresztül ment az előcsarnokon, s az ebédől ajtaját kinyitva, a doktort találta ott kényelmesen elhelyezkedve.

A doktor, miután Briánt és Esztert magukra hagyta, jól szemügyre véve mindent, megkerülte a kertet, megnézte a teljes kamrát, az istállókat, a külső épületeket mind, mielőtt tekintetét vetett az új szénára, összejárt a gyümölcsöst, hosszasan állott azon a helyen, hol a folyó felett a kis gyalog hid vezetett a rétre és végre a Don folytonos és kiségyanalkodó kíséretében, visszament a házhöz és kijelen-

tette Dobusnének, — kinek a szívét azon bizalmas közleményével melyben szemleutjára való indulása előtt részesítette, teljesen megnyerte — hogy ő nagyon éhes. És most valami hideg sülttel, galamb pástétommal, sajttal és egy korsó kitűnő serrel, s a Dobusné jó házi kenyerével a doktor pompásan találta magát. A kés letette midőn Brián a szobába lépett, felállott a székről, kezét szorított és ismét leült.

Lockhart ur, attól félek, hogy ez egy kissé sok — mondá a doktor, a kezében levő nagy késsel a terített asztalra mutatva, a mint még egy szelet hideg sültet vágott magának — de szavamra mondom, hogy olyan éhes voltam, hogy nem tudtam tovább kitartani. Tény, hogy mióta az az utálatos részeg disznó Landsladronba jött az aknáját felrobbantani és Latimer engemet Londonba vitt magával, nem volt egyetlenegy tisztességes és kényelmes étkezésem. Azóta vagy ezzel, vagy azzal a dologgal mindig talpon vagyok.

És most van kilátás egy kis csendességre — a mire isten bizony mindnyájunknak szüksége van! Éljen a béke és egyetértés! — a doktor fenéki kiírította a poharat és ismét megtöltötte. Látta Lockhart — folytató — én azt gondoltam, hogy maga szeretne néhány szót váltani velem mielőtt elmennék; és tudtam, hogy én is szeretném ugyan azt tenni magával: tehát azt gondoltam, hogy addig itt maradok, míg maga látható lesz.

Köszönöm — válaszolá az ifjú egy szerűen, teljesen megértve a másik szándékát, és ki is mutatva azt.

Latimer ezredes elment? — kérde.

— Édes öcsém — mondá a doktor előre hajolva s a késével és villájával dobolva — Latimer olyan ember, akinek szája jó oldala van — én ösmerem azokat, mert

harmincz év óta ösmerem őt; de a rossz oldalai is meg vannak, éppen mint mindnyájunknak, s az ő legrosszabb oldala az ő átkozott heves természet, mikor indulatba jön, akkor ő rettenetes dühös — főképpen ha ellentállásra talál, és nem úgy megy a dolog ahogy ő akarja! Ő nincs ehez szokva, és nem szereti. Most maga és Eszter, az ő legjobb és legrosszabb érzelmeivel szembe ellent állottak neki, következtében képpen az ő indulatossága a felrobbanás pontján áll. A haragja elragadja őt; és — végre a doktor, a tényérjához vissza térve — most is elragadta — huszonnégy mérföldet téve egy óra alatt. De térjünk más tárgyra. Hogy érzi magát mostan a felesége?

— Jobban; és remélem, hogy most alszik.

— Ah, ez pompás! — mondá a doktor elégtűl hangon. Éppen az alvás az amire szüksége van. Szegény kis jószág, teljesen ki lehet merülve! Szerencse, hogy az agyvelő gyuladástól megmenekült! Én magam is csudálkozom rajta.

— Nem gondolja ön, hogy Eszter vesztélyben van? — kérde Lockhart aggályosan és habozva.

— Nem, most már nem gondolom — válaszolá a doktor; de édes fiam, azért is mételem, hogy minden szavam a mit ma délután róla mondtam, igaz. Az a szegény gyermek annyira emésztette magát, és oly rohamosan pusztult, hogy csakhamar a sirba vitte volna a bánata; ha még hat hónapig tartott volna ez az állapota — akkor még maga sem tudta volna őt megmeníteni.

De így csak tartsa őt itten és ne engedje meg neki, hogy őt magát a multért vádolja, kivéve ha látja, hogy őt élvezet talál azon fényűzésben, hogy szerencsétlen-

nek képzelje magát — és én azt hiszem, hogy fele az asszonyoknak azt teszi — és ne bánják vele nagyon rosszul — mondá a doktor nevetve — és ő életben marad, hogy magát gyötörje egész addig, míg mind a ketten megöszülnek. — Ő egy kis ostoba liba volt — ezzel minden meg van mondva; de azért azt mondom magának öcsém, hogy a legszebb és kedvesebb felesége van az országban.

— És most — mondá a székről felállva — azt gondolom, hogy ideje, hogy elhordjam magamat. — Azonban, valamelyik szép napon eljövök és felkeresem magukat ha ugyan maga édes öcsém hajlandóságot érez arra, hogy engemet meghívjon.

— Sir, reményelem, hogy ön nem várja a hívást.

S az ifjú erős keze úgy meg szorította a kis doktor ujjait, a milyen szorítást azok még nem éreztek soha.

— Én alig ösmerem önt — folytató Brián — ön majd nem idegen előttem; de azt tudom, hogy sok jószágért tartozom hálás köszönettel, és ez nem a mai naptól kezdődik.

— Ej! — mondá a doktor, Igen, igen! eljövök nem sokára, ne féljen semmit. — Szerelmes lettem ebbe a helybe.

Ott künt az előbb úgy éreztem magamat mint egy Árkádiában levő pásztor. Én meg vagyok róla győződve, hogy a pásztori életre vagyok alkotva, ha ezt az én barátaim és rokonaim tudták volna.

És most édes fiam, isten áldja meg mind kettőjüket! Lockhartnének adja át az öreg Mac tisztelőt és azt ízenem neki, hogy legyen jó leány.

(Folyt. köv.)

Az ottani oláh pap gyakori időközökben bujtogatja a népet lázító beszédekkel.

Nagy-Petri községében mint említettük, a falusbíró bujtogatja a népet. Itt az almási járás hazafias főszolgabírája mindent igyekszik elkövetni, de a lázítók munkáját ellensúlyozni nehéz.

Topánfalva környékén a havasi nép egészen fel van bujtogatva. A havasi községek lakói rendszeresen szervezkednek, hogy adott jélre készen legyenek az akcióra.

Gyula fölött a havasi nép fejét egészen elkábították az izgatók. A félre eső falvakat oda hagyták s közelebb vonultak a város felőli falvakba, hol készen várják az adott jelt, hogy rakoncátlanokdjanak.

Balászfalváról a következőket jelentik: Az élet itt nem volt nagyon bátorságos, míg a katonaságot ide nem rendelték. A magyar nőknek és gyermekeknek is mekkülniök kellett.

A katonaság kirendelése óta a közbiztonság megnyugtatóbb.

A Balászfalva körül levő községekben az oláhok mindennap gyűléseznék; az összejöveteleket késő este vagy éjjel tartják.

Hogy a szolgabíró vagy a csendőrség figyelmét kikerüljék **sötétben** tartják gyűléseiket, öröket állítanak fel azonkívül és szétrebbennek ennek első feladására, mely a hatóság embereinek jóvetelét jelentik.

Próba lázadásokat is rendeznek olyképen, hogy a felpálinkázott oláh csöcsöleket a magyar emberek ablakai alá küldik tüvelteni s mikor a férfiak megrádvá fehérneműben kirohannak az utcára, a pápa bíró és dászkal a toronyból lesik és kaczagják a jelenetet.

Felméri Lajos.

Legjobbaink száma ismét megfogyatkozott egy alapjában derék férfival.

Felméri Lajos, a kolozsvári egyetemnek messze földön híres tanára, a magyar nevelésügynek méltán elismert előharcosa ma délben rövid, de kinos haláltusa után kiszenvedett.

A magyar közoktatásügynek, a magyar közművelődésnek, a magyar művelt társadalomnak egyik büszkesége, a nevelés ügynek apostola volt az a fenkölt gondolkodású, gazdag tudású, nyílt és becsületes jellemű férfiú, a ki élete delén, áldásos működésének delelőjén esett áldozatul egy kinos betegségnek.

Napok óta halljuk az aggasztó híreket, napok óta reméljük a baj jobbra fordultát, s ma délben jön a megdöbbenő hír, hogy kinek életeért annyian aggódtunk — lelke már fenn bolyong abban a földön tuli világban, hová nem hat el földi zaj,

Felméri kora halála által a magyar nevelés ügyet, a magyar tudományosságot, a magyar nemzeti művelődést, s általában a magyar közéletet nagy veszteség érte.

Egyike az elsőeknek volt ez a derék ember abban a — fájdalom egyre kevesbülő csoportban, a melynek tagjai tudásuk egész készletével, ismereteik egész gazdagságával, érzelmeik egész nemességével minden dicső és hivatkozást kerülve — önzetlenül szentelik magukat egy nagy eszme szolgálatának s egy nagy törekvés által megkapatva mindent, a mi bennük égi származású, mindent a mi bennük nemesei hajlamokból táplálkozó emberi és férfiúi előkelőség harczba készek vinni az emberi tökéletesedésért, a szellemi javak megsokasításáért.

Felméri Lajos egyike volt e fogyatkozó csoport legelőkelőbb tagjának.

Jellemének nemessége, felfogásának tisztultsága, fegyelmezett tudása, filozofikus szelleme, nyílt és alkut nem ismerő becsületessége, szigorú pártatlansága tették ki benne — a ma nap-ság fájdalom már csak kivételes számba vehető — egész embert.

Ezekért a szellemi és jellembeli előkelő tulajdonságokért méltán becsülte Felméri Lajost, mindenki a ki felismerte benne az igazi tudóst, a puritán erkölcsöket, a kifogástalan jellemvonása volt úgy társadalmi tevékenységében valamint tanári és irodalmi működésében.

Iskola Alapítvány Kolozsvár Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala BCU Cluj Napoca.

Hivatottabb tollnak a feladata méltatni Felmériben a hivatkozástól ment, ámde szellemi fegyverkészletben bámulatosan gazdag tudóst, s legfőképpen érdeme szerint méltatni benne a magyar nevelésügynek azt a páratlanul lelkes előharcosát, a ki a testi és lelki épség együttes kifejlesztésében kereste a nevelésügy saját vég-célját.

Mi mint a nap krónikásai épen most a megrendítő gyász-eset első be-hatásai alatt csak nagy vázlatokban tudjuk megrajzolni ennek sok évi alapos tudású nemes férfiúnak életét, s rámutatni arra a veszteségre, melyet kora halála elsősorban a magyar nemzeti nevelésügyének okozott.

Mindenki előtt ismeretes az a fel-tűnést keltő, óvatos, de annál intenzi-vebb hatáson működés, melyet az Emke megalkotása, kifejlesztése és megizmo-sítása érdekében kifejtett. E nemű mű-ködése az Emke történetében mindenha éreztetni fogja üdvös hatását.

Mint tanár, mint szakíró, mint a nevelésügynek az apostola, első rangu kitűnőség, s nálunk annál teljesebb meg-becsülésre számíthatott, mert vajmi ke-vés azoknak a száma, a kik egy nagy és nemes hivatásnak úgy átadják ma-gukat és úgy összeforranak egy nagy eszmével, mint a hogy Felméri Lajos megcselekedte.

A magyar nemzeti művelődésnek kétségkívül legelszántabb és leggazda-gabb tudású bajvivója volt, a ki nevét a nevelésügy történetében örökre emlé-kezetessé tette.

Munkái, melyeket a nemzeti neve-lés, a nemzeti művelődés kifejlesztése érdekében megirt, nemcsak a hazai nevelés-történelemben első ranguk, de abszolút becsesek is bírnak, s mint ilye-nek, bármely nemzet e nemű irodalmá-nak díszét képezhetik.

Korai halála mély megdöbbenést kel-tett fel városzerte.

Mindenki őszintén sajnálja benne a kiváló tudóst, az őszinte és nemes jel-lemű férfiút s a miniszteri családfőt.

Kolozsvár előkelő körei mély fájdalommal és részvétellel vettek hírt korai haláláról, s őszintén gyászolják benne jeleseink egyik legderekabbját.

Emléke legyen áldva!

Életrajza.

Felméri Lajos született 1840 évi szept. 29-én Sz. Udvarhelyen szegénysorsu szülőktől. A gimnáziumot szülővárosában végezte. Ezután nevelő lett a gróf Haller József családjánál s egyszersmind elvégezte az erdélyi ev. r. kollégiumokban rendszere-sített bölcsészeti két éves tanfolyamot 1862 év őszén Sárospatakra ment, hol az ottani akadémián a bölcsészettét Erdélyi Jánostól hallgatta. Ugyancsak az ő ajánlására szat-mári Király Pál, akkor borsodmegyei alispán egyetlen fiának nevelője lett. A főgö-kony kedélyű ifjura rendkívüli hatással volt a nagy műveltségű Erdélyi Jánossal való érintkezés. Később Budapesten a prot. theol. főiskolában a bölcsészettét Molnártól és Ballagától hallgatta s egyszersmind ren-des hallgatója volt az egyetem bölcsészeti karának.

A három évi egyetemi és két évi theológiai tanfolyamot 1866 őszén elvégezvén külföldi egyetemekre ment. Beutazta Angolországot, Skóciát. A nyári félévben a jénai egyetemet kereste fel. Később utazást tett Franciaországban Schweiczbán, Felső-Olaszországban. Megfordult a heidelbergi és tübingai egyetemeken.

Onnan hazakerülvén 1868-ban az el-hunytt Erdélyi János helyére a sárospataki főiskola bölcsészeti tanszékére hívták meg rendkívüli tanárnak, s ugyanott egy év mulva rendes tanár lett. 1870-ik évben a főiskola megbízásából Róma és Nápoly kép-tárait tanulmányozta.

1872. évben felállítván a kolozsvári egyetemet, itt a nevelés tudomány nyilvános rendes tanára lett.

Az 1879—80-iki iskolai évben a val-lás és közoktatásügyi minister megbízásá-ból Angolországban tett nagyobb utazást, mely alkalommal az angol közoktatási és nevelés ügyet tanulmányozta. A kolozsvári egyetem bölcsészeti kara 1880-ban tiszteleti tudori oklevéllel tüntette ki. 1882-ben az országos középiskolai tanárvizsgáló bi-zottság elnökévé neveztetett ki őt évre. 1885-ben a tiszamelleki reform. tanáregylet megválasztotta tiszteleti tagjának.

1885-től fogva az Emke megalkotásá-ban tevékeny részt vett, elnöke volt az alapszabály készítő bizottságnak 1888 óta direktoriumi és 1890. óta tiszteleti tagja az Emkének. 1886-ban az erdélyi múzeum bölcsészeti szakosztályának elnöknek választották.

ta meg, az erdélyi irodalmi társaságnak szintén egyik alelnöke.

1891-ben a német Coméviu társaság választotta meg rendes tagjának, majd a budapesti népevelők egylete s több tani-tótestület tiszteleti tagja lett.

A kolozsvári egyetem bölcsészeti ka-rának egy ízben dékánja, s legutóbb ha-lálát megelőzőleg két nappal választotta meg az egyetem tanácsa az 1894—5-ik is-kolai évre rector magnificusnak.

Művei.

Felméri Lajos rendkívül élénk és nagyarányu munkásságot fejtett ki főké-pen a nevelésügyi, műtörténelmi és bölcsészeti irodalom terén.

Kisebb értekezések gyors egymás-utánban jelentek meg a szaklapok és fo-lyóiratokban, s e nemű munkásságáért a tud. Akadémia is tagjává választotta.

Nagyobb önálló munkái a követ-kezők:

„Utilevelek Skóciából“ Sárospatak 1870.

„Az iskolázás jelene Angol-országban“ két kötet. Budapest 1891. Ezen művét a M. tud. Akadémia a nagy jutalommal koszorúzta meg.

„Nőnevelésünk bajai“ Kolozsvár 1883.

„A nevelés-tudomány kéziköny-ve“ Kolozsvár, 1890.

„Levelek Erdélyi Jánoshoz.“ Budapest, 1863.

Értekezéseinek száma meghaladja a százat. Ezeken kívül egyes aktuális kér-désről a napilapokban is gyakran találko-zhattunk magvas és erőteljes czikkeivel, melyekben egy fegyelmezett, világos ítéletű és bámulatosan gazdag ismeretekkel bíró, magas műveltségű férfiú nyilatkozott meg.

Betegsége és halála.

Felméri Lajosnak ezelőtt két héttel valami kelés támadt a nyakán. A végzett műtét után megkönnyebbültnek érezte ma-gát ezelőtt tíz nappal azokban épen kis leányának halála napján nagyobb foku láz jelentkezett, úgy, hogy orvosai tanácsára ágyba fektűt.

Állapota a mult hét szerdáján sulyo-sabbra fordult, úgy, hogy kezelő orvosa szükségesnek látta több orvosnak a taná-csát is kikérni.

Az orvosok tanácskozása konstatálta, hogy a felvágott kelevényekből orbáncz ke-ltezett, mely a fejet támatta meg.

Pár napig némileg könnyebben érezte magát, tegnapielőtt azonban már oly sulyossá vált az állapota, hogy a legrosz-szabba kellett elkészülni.

Tegnap délután már oly tünetek mu-tatkoztak, melyek kétségteleenő tették, hogy a katasztrófa rövid időn be fog állani.

Az éjjel már beállott az agónia s ma d. u. 1/2, 1 órákor kinos haláltusa között vérmérgezés következtében meghalt.

Halálának híre gyorsan befutotta a várost s minden körben mély és igaz rész-vétet keltett fel.

Az egyetemen — melynek egyik díszé, az Emke palotán — melynek direktoriumi tagja — és a kisegítő takarékpénztár épületén. — melynek felügyelő bizottsági elnöke volt — halálhírére, azonnal kitűzték a gyászlobogókat.

Felméri egy fiu, ki most teszi az érett-ségit és két leány gyermeket hagyott hát-ra, valamint derék hitvesét, ki alig két évi boldog együtt lét után jutott ily kora öz-vegységre.

Temetése mint halljuk csütörtökön délután lesz.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 22.

— **A Bem tábornok pipája.** Zichy Jenő gróf igen érdekes és értékes emlé-kei lepte meg a kolozsvári ereklely muzeumot. Ez egy gyönyörű faragásu tajték-pipa, mely a Bem tábornok tulajdonát képezte. s melyet a nagy hős tábori lelkészének ajándékozott. A pipa kupakjának belső ol-dalán ez van gravírozva: „Tábori lelkészem-nek, komor napok emlékeül — Bem Jó-zsef tábornok.“ A valódiság okmányszerű-leg igazolható. Zichy Jenő gróf a képviselőház tegnapi ülése alkalmával adta át az értékes ereklét Bartha Miklós képviselő-nek elhelyezés végett a kolozsvári 48—49-ki muzeumba. Az erekléye kézzel kézre járt a képviselőház folyosóján s annak szépsége mindenkit meglepett. A pipa külső hajlá-sának egy méphrit indiai drágakő arany-keresztel; körülötte öt darab tiszta tür-kisz; ezek alatt két koralkámé, a tajtékba silyesztve. A pipán levő dombormű egy jelenetet ábrázol, midőn a törökök a ma-gyar sereg előtt meghódnak és egy vár-nak a kulcsait párnán átnyújtják. A jele-net Budavár visszahódítására vonatkoz-va, a tábornok és a török közötti tárgyalás

— **Kolozsvár város törvényhatósága** I. (jogügyi), II. (pénzügyi), III. (tanügyi), és IV. (rendészeti), szakbizottságainak t. cz. tagjait van szerencsém a folyó hó 23-án (szerdán) délután 4 órákor, a városház ta-nácstermében együttesen látni tart.

— **Az Erd. Irod. [Tár. Ma d. u. 5 órákor** az egyetemi könyvtár helyiségében gyűlést tart, Felméri Lajos egyetemi tanár halála alkalmából teendő intézkedések te-kintetében.

— **Az Erdélyrészi falkavadász Társulat** vadászverseny szövetekezete június hó 10-én vasárnap délután 5 órákor tartja alakuló közgyűlést a kolozsvári casinóban melyre a tagokat ezennel meghívom, kol-tói gr. Teleki László.

— **Az Erdélyrészi Falka Vadász-társulat** június hó 10-én vasárnap délután 3 órákor tartja rendes évi közgyűlést a kolozsvári casinóban, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja, koltói gr. Teleki László titkár.

— **Meghívó.** Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya 1894. évi május hó 23-án (szerdán) d. u. 3 és fél órákor ülést tart az együleti irodában (belközép-utca 11. sz.), melyre a t. tagok ezennel meghívattak. Kolozsvárt, 1894. máj. hó 21. Sz. Szakács péter, titkár.

— **Erdély története** két kötetben (1849—1866) megjelent. Ára hat forint, ki-zárólag nállam rendelhető meg. A megren-delt könyv után postai költéség nem fi-zendő. Együttal tudatom, hogy azon előfí-zetők, kik a könyvet a postáról ki nem váltották, példányait el nem kíváltam és ná-lam megkapható alsó-szén-utca 4 sz.), pos-tai portó ráfizetése nélkül. De viszont, a kik június 5-dikéig el nem viszik a köny-vet, azontul előfizetési kedvezményben nem részesülnek, a könyv ára részükre is hat forint lesz. Ellenben azon előfizetőknek, kik a munka árát még régebben egészen befizették 4 frrtal, valamint azoknak is, kik 2 frrtot fizettek előre, a könyv el fog hordatni. Kolozsvárt, 1894. május 22-én. Ürmössy Lajos.

— **A kolozsvári önkéntes mentő-egyesület** sikeres működése, naponkint job-ban és jobban bebizonyítja e humanus egyesület szükséges voltát. Ez okból min-den nemes gondolkodású férfi, igyekszik annak tagjává lenni. Ujabbán Sigmond Ákos, e derék emberbarát adományozott 50 forintot, mely szép adományával az egye-sület alapítói sorába lépett.

— **Egyetemi-Köri majális.** Tegnap óta nagy nemzeti színű lobogó hirdeti a Redoute előtt, hogy holnap május 23-án meg fog tartatni az Egyetemi kör majálisa. Alig van a városban leányos ház, a melyben ne folyának most az erre való készülődések. A városi fiatalság is oly nagy számban akar megjelenni, hogy tánczosokban még akkor sem lesz hiány, ha Kolozsvár összes szép leányai megjelennek — ez pedig nagy mondás.

— **Mentő majális.** A kolozsvári ön-kéntes mentő-egyesület az idén is meg-tartja még pedig június 5-én elite mulat-ságát a lövöldében. Mondanunk sem kell, hogy a válogatott közönség és a kedélyes-ség, melyek elmaradhatlan vonásai szok-tak lenni mindig e humanus egyesület mulattságainak, az idén is biztosítani fo-gják úgy a morális, mint a materialis sikert. A védnökök díszes sora már magába véve garantált nyujtanak erre nézve. Sikertől is ugyanis megnyerni D. Dillman Ferdinánd cs. és kir. altábornagyot, Hegedűs Sándor orszgy. képviselőt, dr. Groisz Gusztáv, dr. Purjesz Zsigmond és dr. Lőte Jó-zsef egyetemi tanárokat. A meghívók, melyek után már is sokan kérdezősködnék holnap fognak szétküldetni. A bizottság hivatalos helyisége a központi mentő-állo-más (Óvartér 4 dr. Mihály-féle ház) igaz-gatóságai hivatalában van, hol naponként d. e. 11—12 és d. u. 4—6 óráig érkekezhetni a bizottsággal.

— **Majális.** A kolozsvári róm. kath. főgymnasium ifjusága intézeti jótékony czélokra 1894. évi május hó 26-án, (szom-baton) a „Lövéde“, helyiségeiben két zene-karral zártkörű tavaszi táncmulatságot rendez a rendező bizottság. Elnök: Dr. Hám Sándor, főgymn. tanár. Alelnök: Szentke-reszti István báró. Alelnök Baróthi Sándor. Titkár: Zsöngöny Béla, Pénztárnok: Dániel István. Bizottsági tagok: Bartók József, Boc-sánszky András, Csányi Árpád, Dax Al-bert, Ferenczy József, Finály István, Folyovich Albert, Folyovich Sándor, Filőp István, Henrik Elek, Horthy Jenő, Indre László, Jusztiani Aurél, Kertész Lajos, Krámer Gyula, Kupcsay Félix, László Gyula, László Márton, Luddig Alfréd, Mész Károly, Nagy Lajos, Pazourek Ferencz, Pásztor Gyula, Polcz Rezső, Reieher Aladár, Rónai Elemér, Ruszka Zoltán, Sántha József, Szabó Béla, Veress Elemér, Weismahr József, Welle Olivér. E meghívó belépti jegy gya-nánt szolgál. Kezdete délután 5 órákor. Belépti díj tetszés szerint.

— **Öcsmány trágya-domb** büzlík a város tulajdonát képező „városi sörház“ telkenek hátsó részében, mely az egész utca levegőjét fertőzteti. Évtizedek óta gyűl és rohad itt a ronda, piszok hulladék, ürülék, jobbjelre szenderült macskák és patkányok tetemével vegyest — már most is, a kevésbé meleg napok alatt, undok, dögletes kigőzölgéssel veszélyeztetve a köz-egészséget. Hát még a cholera-saisonban miféle melegágya lesz ez a baccillusoknak! Felhívjuk a hatóság figyelmét erre a bü-nös felületességgel ápolvt veszedelmes pont-ra; 30—40 szekérrel el kellene hordatni (ennyi legalább is kitenék belőle) és zsi-neg korlátal bekéríteni a szegletet, hogy a sok létező, piszkos és szennyes szemé-

— **Mechanikai műszinház** lesz a jó-vő héttől kezdve látható a trencsin-téren. E műszinháznak tulajdonosa Kiss Adolf, ki az ország nagyobb városait bejárta és mindenütt nagy méltánlatra talált érdekes színházával. Addig is, míg részletes pro-grammát közölnek, felhívjuk olvasóink fi-gyelmét ez érdekes színházra.

— **Betiltott oláh gyűlés.** Syilágy-Somlyón a mult pénteken, mint levelezőnk írja, az oláhok a betivásár alkalmával nagy népgyűlést akartak rögtönözni. A vásárra a vidékről több ezer hívők érkezett meg, akik a vásár után a püspöki helynök udvarán gyülekeztek. Már meg is kezdették magyar-ellenes beszédeiket, amikor megjelent a csendőrség, s az oláhokat szétkergette.

— **Kossuth Ferencz levele.** Abauj-Torna vármegye alispánjához Kossuth Fe-rencz Nápolyból május 14-iki kelettel a kö-vetkező levelet intézte: „Nagyságos uram! Mély halálával vettük Abauj-Torna várme-gyének részvétiratát és érzékeny közönsé-gét mondok ezért magam és öcsém nevé-ben. Helyesen jegyzi meg nagyságod, hogy fájdalmunkat csak azon tudat enyhíti, hogy osztozik ebben nemzetünk és az egész pol-gárosodott világ. Dicsőült atyánk, a magyar nép atyja, halálából föltámadott már a nép szívében es ott fog élni addig, míg élni fog a magyarban a honszeretet. Legkíválóbb tisztelettel Kossuth Ferencz.

— **Tudomásul.** Van szerencsém azon urakat, kik az évi vadász-idényre állami méneket kívánnak bére venni, felkérni szí-veskedjenek bejelentéseiket a falkanagy hivatalhoz legkésőbb június 20-ikáig meg-tetni. B. Weselényi Béla falkanagy Zsibó ápril. 20. 1894.

— **Az unitárius majális** rendező bi-zottsága mindent elkövet, hogy a majális minden tekintetben fényesen sikerüljön. Az időjárás is bizonyára fog kedvezni e jó hírű mulatságnak.

— **Dinamitos oláhok.** Székelyhidről jelentik, hogy Ditrőn két feldühödt oláh egy magyar család ellen táplált bosz-szuzból dinamit-merényletre vetemedett. A vad oláhokat a magán bosszun kívül az utóbbi időben kifejtett erős nemzetiségi iz-gatás is bátorította fel tettük végrehajtá-sára. Az eset a következő: Szűcs János ditrói oláh, valami osztozkodás miatt régi idő óta bosszút forralt Lajos József ditrói felszegi székely földműves ellen. Már több ízben fenyegette a székely embert, hogy megöli. Bosszuját most nagyban fokozták a többi „oláh testvérek“ izgatásai. Tetté-nek véghezvitelére szövetekezett egy másik oláhhval és éjnek idején Lajos József házá-nak ablakja alá egy kanóczos dynamitot helyezett el. Éjfélkor 12 órákor meggyuj-totta a kanóczot és távolból várta a ha-tást, hogy légbe röpi a gyűlölt magyar ember és családja. De a számítás nem si-került egészen. A dinamit felrobbant ugyan s a székely ember házát teljesen romba döntötte, de emberélet nem esett áldozat tául, mert a család történetesen nem vo-lotton. Csak egy fiatal leány fektűt az ablaktól távol eső szobában s a leány ar-szát is csak a leomló vakolat sértette meg. Az oláhokat azonnal kézrekerítette a csend-őrség és Csikszeredába kísérte, hol már a vizsgálobíró ki is hallgatta őket.

Szerkesztői üzenet.

Lőrinczi urnak. Se nem jó, se nem megfelelő, se nem egészen rozsz, közölcse azonban nem alkalmas.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti táviratai.)

Országgyűlés.

Budapest, május 21.

A képviselőház mai ülésén az anya-könyvek tárgyalásánál Jelinek előadó aján-lotta azt elfogadásra.

Kovács Albert és Szacsvey ellene be-széltek.

Szapáry Gyula gróf, bár maga is hive az állami anyakönyvvezetésnek, de a köz-igazgatás államosítása előtt nem fogad-hatja el azt.

Hieronymi statisztikával bizonyítja, hogy a felekezetek anyakönyveiből tiszta képet nem lehet nyerni.

Polónyi Géza figyelmezteti a minisz-tert a magyar állameszme durva megsér-tésére

Ugyanis a horváth autonóm egyház szabályzata szerint a Horváthországba ki-nevezett magyar hivatalnokok olvasztik it-teni állampolgárságukat.

Hieronymi feleli, hogy ez nem tarto-zik az anyakönyvvezetéshez.

Issektzy, Vajai, Batthyányi gróf szól-tak meg ezután ellene.

Szerbiából.

Budapest, máj. 21.

Az alkotmány felfüggesztését a libe-rálisok ujjongva üdvözlík. Mindenütt csend uralkodik.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

MAJNAR ÁRHÁLY.

HIRDETÉSEK.

Önálló birtokkezelet.

Szilágy-vármegyében a báró Wesselényi Miklós tulajdonát képező **zsádkfalvi birtoknak** ez évi október 15-dikén kezdődhet **önálló gazdasági kezelésére** egy 3—4000 frt biztosítékkal rendelkező s kellő szakértelemmel bíró egyén kerestetik.

Ezen tagosított birtok terjedelme 750 kat. hold, melyből 350 hold szántó, 300 legelő és 100 hold rét, valamint az Egregy vizén két darab két kövű vízi malom. Lakó és gazdasági épületekkel, valamint gazdasági szerszámokkal és eszközökkel a birtok kellően föl van szerelve.

Jelenlegi állat-létszáma 22 jármos ökör, 43 fehér szőrű tehén és gulyabeli marha, 21 tenyésztő-kocsa, 18 kocsa és kanmalacz.

Bővebb felvilágosítás nyerhető: **Zilahon Kiss Lajos** ügyvédnél, valamint **Görcsönben** (utolsó posta Zilah) **Fiktusz József** főerdésznel.

476. (1—3)

A Kolozsavári Casino vendéglőség ellátása

és ezzel kapcsolatban a

nyilvános vendéglői helyiség bérlete

a folyó év augusztus hó 1-sején lejárván,

a Casino igazgatósága ezek ellátására, illetve bérletére

f. év augusztus 1-sején, esetleg azonnal

vállalkozót alkalmaz.

A közelebbi feltételek megtudhatók az alulírt igazgató-ságnál:

464. (2—4)

A Kolozsavári Casino igazgatósága.

KERT NYITÁS!

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy folyó évi május hó 3-án

a város egyik legszebb mulató helyét, a

BÁNYFY-KERTET

megnyitottam.

Két jó tekepálya áll a t. közönség rendelkezésére, s e mellett **kítűnő borokról** és **friss jégbe hűtött sürről**, ugyisint **jó konyháról** kezeskedem.

A gyönyörű táncz helyiséget majálisok tartására kedvező feltételek mellett bármikor rendelkezésre bocsátom.

A n. é. közönség szíves látogatását kéri tisztelettel

471. (1—3)

SZÓCS ISTVÁN,

vendéglős.

Sz. 180—1894. v. h.

475. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tekei kir. járásbíróság 1894. évi 155. polg. számú végzése következtében Szilágyi Károly ügyvéd által képviselt Farkas József javára Rácz Trifán szász-ludvégi lakos ellen 62 frt a jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 368 forintba becsült szarvasmarha, szekér és ekéből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tekei kir. jbiróság 944—1894. számú végzése folytán 62 forint tőke követelés, ennek 1893. évi február hó 19. napjától járó 6%, kamatai és eddig összesen 43 frt 78 krban bírólag már megállapított költségek erejéig Szász-Ludvág község házában leendő eszközölésére 1894. évi május hó 26-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Tekén, 1894. évi május hó 13-ik napján.

BURG GUSZTÁV,
kir. jbirósági végrehajtó.Nagyobb gyermekek mellé
ajánlkoziknevelőnőnek,
vagy társalkodónőnek
egy németül jól tudó nő.Ajánlatok kéretnek
e lap kiadóhivatalába.

472. (1—1)

Eladó egy sör- és borcsarnok

jó forgalmu helyen, 30—40 frt napi bevétellel,
más vállalat miatt.

Keresek

egy 8 ló erejű Locomobilt

megvételre, egész jó állapotban.

Tudakozódni lehet e lap kiadóhivatalában.

470. (2—2)

Egy 50 év óta fennálló PÉKÜZLET,

két sütőkemenczével

egy nagyobb városban Erdélyben.

nagy forgalommal,

bérbe kiadó.

Az üzlet egy ügyes vezető kezében dus jövedelmet ad.

Ajánlatok „Péküzlet” czimmel a kiadó-hivatalnak küldendők.

474. (1—3)

Tisztán kölesönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb
PÉNZINTÉZET

a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió frank.

„THE MUTUAL”
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
ALAPITTATOTT 1843.

Biztosít

emberéletet

legkülönbözőbb és

legelőnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb fel-

világosítással szolgál az

423. (9—x)

Erdélyi aligazgatóság

Kolozsavart, Belhid-utca 16. sz. alatt.

ALAPITTATOTT

1841. ÉVBEN.

A PESTI MAGYAR

KERESKEDELMI BANK

váltó-üzlete

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCA 1. SZÁM

saját házában.

Részvénytőke 10.000.000 frt.

Tartalékalap 4.400.000 frt.

Vesz és elad mindennemű értékpapírt a hivatalos tőzsdei árfolyamok alapján;

tőzsdei műveleteket a legutányosabban eszközöl;

pénzügyi műveletekre nézve szívesen szolgál **szakszerű felvilágosítással**;

igérvényeket minden huzásra bocsájt ki;

előleget nyújt értékpapírokra;

díjmentesen megvizsgálja a sorsjegyeknek és sorsolandó értékeknek huzásait;

kisorsolás által érhető árfolyamvesztés ellen **biztosít** sorsjegyeket és sorsolandó értékeket.

473. (1—3)

Ajánljuk angol módszer szerint kicserzett színbőrből készült

GÉPHAJTÓ SZIJAINKAT,

melyek oly kiváló módon készültek, hogy mi azokkal mindenütt, a hová csak szállítottunk, a legnagyobb elismerést arattuk azok minősége és tartóssága által.

Készítünk legjobban zsiradékkolt timsó-cserzett

varró- és kötőszijakat,

szállítunk

szij crouponokat,

és elvállaljuk mindennemű géphajtó szijak javításait.

Tisztelettel:

Gmeiner és Scherg,

bőr- és géphajtószij-gyár Brassóban.

287. (10—x)

„Zacherlin“

legkítűnőbb

rovarirtó szer.

Kapható Kolozsavart: Gergely Ferencz, Kónya Sándor, Pap Jenő, Kovács P. és fia, Adler Sámuel, Barcsay Manó, Bojádi Sándor, Jeney Lajos, Boskovics József, Bréver János, Flóra Gyula, Vikol Gergely, Hirschfeld Sándor, Haraszthy Jenő, Ilavas Ármin, Wertheimer Vilmos, Marusan Bogdán, Moldován József, Papp Kristóf, Palóczy Lajos, ifj. Pere István, Somlyay László, Taub Náthán, Weisz József, Wolf János, Consum Verein, Csorba György, Deák testvérek, Hirsch és Izsák, Jacobi Lajos, Kaufmann Mór, Keller Márkus és Tihanyi Adolf uraknál. Kolozsmonostoron: Gottfried Mihály urnál. — Bánffy-Hunyadon: Schweiger Ferdinánd gyógyszer. — Beke J.-né, Supke és Veress — Magyar-Gy.-Monostoron: Sultz Lajos urnál. — Szamosújvárt: Lengyel Ödön és Csillag Kristóf urnál. — Maros-Ujvárt: Simon Pál urnál. — Tordán: Kovrig és Fodor, Bernárd és Polányi, Gajzágó Róbert gyógyszer. — Karácsonyi és Pittérich, Velics Sámuel és fia gyógyszer. — Schuster György és Schwartz Emil uraknál. Továbbá minden kereskedésben és gyógyszerertárban, hol „Zacherlin“-plakát kifüggesztve van.

274. (9—12)

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalmú kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megkönnyíti a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközi. Ezen tulajdonságának köszönhető a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalommal erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzés-szerű** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézeiben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapestén: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navrátil, dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

præservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
főraktár**Édeskuty L.**es. és k. és v. zserb
k. udv. ásványvíz-
szállítónál,
Budapest.

Ugyisint kapható minden gyógyszerertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

264. (5—12)